

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๐-๑๑/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๒/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๕๒/๒๕๕๓

วันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พรรคสยามมีเหตุต้องถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และกรรมการบริหารพรรคจะจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองต้องถูกยุบ ตามมาตรา ๙๗ หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติตามคำร้องทั้งสองและเอกสารประกอบคำร้องว่า พรรคสยาม ผู้ถูกร้อง ได้รับจัดตั้งการจดทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง จึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องทราบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปี โดยในการจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคดังกล่าว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) บัญญัติให้ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง แต่ข้อเท็จจริงตามคำร้องที่หนึ่งปรากฏว่า ผู้ร้องได้รับรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่รายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีดังกล่าว ไม่ได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้อง จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) และไม่ถูกต้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ รายงานดังกล่าวจึงไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและให้เป็นไปตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แล้วแจ้งผู้ร้องภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีหนังสือให้ชี้แจงเหตุผลภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนดปรากฏว่าหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรค และคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง แต่ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ความปรากฏต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นเมื่อพ้นระยะเวลา ๑๕ วัน ตามที่กฎหมายกำหนด กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง จึงให้ยกคำร้องนี้

ตามคำร้องที่สอง การรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานและแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่รายงานดังกล่าวไม่ได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้อง จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) และไม่ถูกต้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ รายงานดังกล่าวจึงไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและให้เป็นไปตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แล้วแจ้งผู้ร้องภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีหนังสือให้ชี้แจงเหตุผลภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนดปรากฏว่าหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรค และคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรค ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ซึ่งข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ความปรากฏต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ และผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นภายในระยะเวลา ๑๕ วัน ตามที่กฎหมายกำหนด กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

กรณีเข้าเงื่อนไขที่นายทะเบียนได้สั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกร้องมิได้รายงาน โดยไม่มีเหตุผลอันควรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง จึงมีเหตุที่นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะยื่นคำร้องขอและศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ... ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืน บทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงชอบที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรคสยามผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง

จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

นายเจริญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ